

▶ 7 Febrero, 2015

CERCAVA LA CAPACITAT DE TRASBALSAR, NO L'APLAUDIMENT FÀCIL

Joaquim Nadal i Farreras

Historiador.
Universitat de Girona

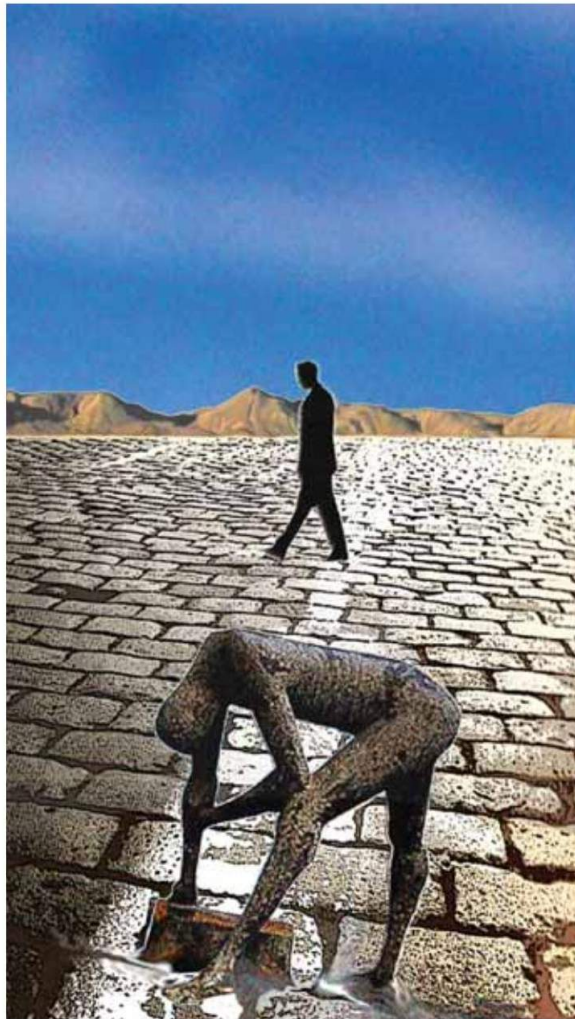
Paco Torres Monsó

El quatre d'abril de 1992, l'alcalde de Barcelona Pasqual Maragall va inaugurar la instal·lació de l'escultura *Ellarg viatge*, de l'escultor gironí Paco Torres Monsó al barri de Sant Martí, a la rambla de Prim en la cruïlla amb la rambla de Guipúscoa.

ESTIC CONVENÇUT que molt pocs barcelonins que passin aquests dies a prop d'aquesta escultura s'hauran sentit comoguts per la notícia del traspàs del seu autor, el dia 30 de gener de 2015. No és gens estrany; primer perquè ell mateix no ho volia, no buscava ni l'aplaudiment fàcil ni un reconeixement massiu. Cercava la capacitat de trasbalsar i sabia perfectament que aquest trasbalsament podia ser minoritari. Però la segona raó de l'anomimat és perquè, tret d'algunes molt honorables excepcions, la notícia de la mort de Paco Torres s'ha fet més evident a la premsa generalista per les esqueles de la Creu de Sant Jordi que pels tractaments periodístics.

POTSER PER AIXÒ, l'escriptor Lluís Muntada Vendrell reclamava fa uns anys la necessitat d'"un estudi rigorós i integral de l'obra d'aquest artista reticent a pronunciar la paraula *artista*, i una biografia que consignés els avatars d'un dels creadors més vigorosos que va brillar enmig de la negra nit del franquisme i que ha continuat refulgint amb llum pròpia durant la llarga sèrie d'extincions definitives que de manera reiterada, en una secular profecia de l'apocalipsi, ha anunciat l'art dels darrers trenta anys". Potser el mateix text de Muntada, molt elaborat i d'una gran força, és l'inici d'aquest treball, en un recorregut pels temes i els valors que han acompanyat Torres Monsó tota la seva vida fins la mort que "pot ser un alliberament", en expressió seva.

AMB UN SOMRIURE IRÒNIC, merament insinuat, Torres Monsó saludaria aquest intent de reivindicar-lo d'un anomimat excessiu i injust, perquè estem davant l'obra d'un dels artistes més complets, innovadors, creatius i suggestius de l'escultura contem-

XAVIER PORRATA

Estem davant l'obra d'un dels artistes més complets, innovadors, creatius i suggestius de l'escultura contemporània a Catalunya

porània a Catalunya. Amb un gruix i una dimensió que a molts altres països hauria fet un salt cap al reconeixement i que aquí s'ha produït amb comptagotes, malgrat l'atorgament, l'any 2013, del Premi Na-

cional de Cultura, salutad per ell amb una de les seves ironies, preguntant-se per què els reconeixements sempre es produeixen molt tard.

SEGUINT EL FIL de Muntada he reculat fins als catàlegs de l'exposició d'Albí, d'abril de 1986, amb textos de Glòria Bosch i Narcís Comadira; el de 1989, que inaugurava la sèrie d'exposicions d'art de les Sales de la Rambla, en què Daniel Giralt-Miracle conclou el seu escrit dient que el gran art de Torres Monsó és "haver estat fidel a l'escultura i, sobretot, fidel a si mateix", i el de l'antològica de 1990, amb un text de Luis Casado. Aquesta antològica era un compendi fins a la dècada dels noranta; però Torres Monsó, crític, rebel, sempre experimentant no va parar en la seva evolució, que s'endinsa quinze anys en el segle XXI.

EL LLIBRE *Torres Monsó. El dret a mirar* (2004, Ajuntament de Girona-La fàbrica de gel) amb fotografies de Josep M. Oliveras i el text esmentat de Lluís Muntada, és un repàs visible de l'itinerari vital de l'escultor. Altre cop amb textos de Lluís Muntada, i de Carme Ortiz, i fotografies de Josep M. Oliveras, el llibre catàleg de l'exposició *Una illa habitada* (2012) explora l'univers de Torres Monsó en un exercici de complexitat que converteix cada fotografia en un fet creatiu.

LA CULMINACIÓ D'AQUEST ITINERARI és doble. Primer, també el 2012, l'exposició *Anar fent i prou*, a la Fundació Vila Casas de Palafrugell, amb extensions a París, Girona i Barcelona, i l'exposició *Drona*, a Girona, que tancaria, simbòlicament, en les mateixes dates que Torres Monsó començaria, a primers de 2015, el seu alliberament definitiu.

EL CATÀLEG D'ANAR FENT I PROU incorpora un creuament emotiu i tendríssim de cartes entre Glòria Bosch i Pep Admetlla, curadors de l'exposició, en el seu descobriment reiterat de Torres Monsó i un text de Rafael Argullol que, en una mirada des de fora, conclou que l'escultura de Torres Monsó "està destinada a la permanència".